

Sofinancira
Evropska unija

SLACC

STOP LIES ABOUT CLIMATE CHANGE

POVZETEK

JÚLA 2022

SLACC-PROJECT.EU

Projekt SLACC (Stop Lies About Climate Change) je namenjen povečanju veščin kritičnega razmišljanja pri mladih in zagotavljanju potrebnih komunikacijskih veščin za razkritje lažnih novic o podnebnih spremembah in s tem mlade opremiti za vlogo podnebnih ambasadorjev. Projektno partnerstvo sestavlja 7 partnerskih organizacij iz Avstrije, Bolgarije, Cipra, Francije, Nemčije, Italije in Slovenije. Da bi aktivnosti projekta kar najbolje zadovoljile izobraževalne potrebe obeh ciljnih skupin (mladih in mladinskih delavcev), so partnerji izvedli transnacionalno raziskavo o **obstojećih pristopih k podnebni vzgoji in stanju glede lažnih novic o podnebnih vprašanjih** v svojih državah. Poleg tega so analizirali načine kako **izboljšati podnebno vzgojo z neformalnimi metodami** in katere so **najboljše strategije za boj proti dezinformacijam**.

Raziskava kaže, da se ljudje v vseh partnerskih državah **zavedajo resnosti podnebnih sprememb in z njimi povezanih vprašanj**. Obstaja pa nekaj jasnejših razlik, ko gre za stopnjo pozornosti, ki jo mediji in nacionalne vlade namenjajo podnebnim temam. **Zaznanega manjka zadostnih informacij** ne gre podcenjevati, saj lahko vodi v pomanjkanje ozaveščenosti med mladimi, kar pomeni, da so potencialno **bolj nagnjeni k grožnjam dezinformacijskih kampanj**. Kljub temu je njihova ozaveščenost o vplivu podnebnih sprememb na njihovo vsakdanje življenje precej visoka. Splošno zanimanje za to temo, predvsem pri bolj aktivnih, dobro izobraženih mladih, je tudi čedalje večje, kar dokazuje veliko število **podnebno ozaveščenih projektov in pobud**, ki so se začele v zadnjih letih, ter **mladinskih organizacij, zavezanih boju proti podnebnim spremembam**. To kaže na **velik potencial mladih, da postanejo podnebni ambasadorji**.

Raziskava tudi kaže, da so državni in nevladni akterji precej dejavni pri razvoju učnih gradiv in izvajanju izobraževanj o temah, povezanih s podnebjem. Posledično se zdi, da je **podnebna vzgoja obvezen del šolskih učnih načrtov** v skoraj vseh partnerskih državah, čeprav je precej razdrobljena. Medtem, ko so **nevladne organizacije povsod aktivni motor sprememb**, se zdi, da so splošni **izobraževalni standardi nepopolni** in da **univerzalni okvir za izobraževanje o podnebnih spremembah in varstvu okolja še vedno manjka**.

Glede na izvedeno raziskavo so poleg šole **glavni viri, ki jih mladi uporabljajo za pridobivanje informacij o podnebnih vprašanjih, spletne platforme**, kot so kanali družbenih medijev, v primeru bolj ozaveščene publike pa spletne strani tujih medijev ali celo spletne strani, povezane s podnebjem. Manjši del mladih sicer še vedno zaupa televiziji in tradicionalnim tiskanim medijem. Splošna težnja je h **krajšim besedilom, video vsebinam in manjšemu obsegu informacij**. Vendar pa se **premalo zavedamo, da je treba informacije dodatno preverjati, da nekateri viri morda niso zanesljivi**, čeprav se zdijo tako, ali da raznolikost virov prispeva k oblikovanju informiranega mnenja o zapletenih vprašanjih. Zato naj bi najučinkovitejši načini obveščanja in vključevanja mladih na temo podnebnih sprememb sledili njihovim potrebam in interesom – z različnimi **igrami in izzivi, kratkimi informativnimi videoposnetki, dostopnimi in privlačnimi vsebinami, objavljenimi na družbenih omrežjih**, ki temo približujejo njihovem vsakdanjemu življenju s primeri, ki jih je mogoče

primerjati, in jih spodbujajo k odgovornosti z razvojem lastnih projektov/pobud (**dejavno učenje »Learning by doing«**), interaktivnostjo (**razprava namesto predavanja**). Čeprav je lahko vzgojiteljem in mladinskim delavcem težko slediti vsem na novo nastajajočim komunikacijskim kanalom, je pomembno, da jih uporabljajo, da dosežejo mlade in govorijo njihov jezik. Pomembno je tudi razumeti **dejstvo, da so spletne platforme, četudi omogočajo več lažnih novic zaradi prostega dostopa in pomanjkanja nadzora, prispevale k razvoju kritičnega čuta mladih**, pa naj bo še tako krhek.

Potencial obstaja, kaj pa motivacija in interes, da postanete podnebni ambasador? Raziskava kaže, da je mladim **mar za podnebne spremembe in se zavedajo lažnih novic**, povezanih z njimi, čeprav se težko orientirajo v razpoložljivih virih, ki ponujajo vse vrste informacij. Po mnenju mladih velja, da **so starejši bolj dovzetni za lažne novice** zaradi številnih razlogov: manj poznajo družbene medije (kjer se večinoma objavljajo lažne novice) in njihove pasti, bolj verjamejo temu, kar najdejo na internetu, saj nimajo enakih digitalnih veščin in podnebne vzgoje kot mladi, zato je manj verjetno, da bodo prepoznali lažne novice. Mladi se torej strinjajo, da je **bistvenega pomena, da poučijo druge (in sebe) o lažnih novicah**, da bi se izognili napačnim prepričanjem in predstavam, ki bi jih lahko prevedli v škodljivo vedenje. Obenem tudi priznavajo, da **ranljivost za lažne novice ni posledica starosti**, temveč drugih dejavnikov, kot so ekonomski položaj, radikalizacija in pomanjkanje kritičnega mišljenja.

Za uspešen boj proti dezinformacijam je treba razumeti logiko, ki stoji za njimi – kako se širijo lažne novice in kdo je zainteresiran za njihovo širjenje. Poročilo kaže, da **glavni akterji presegajo tradicionalne poslovne in politične interese** ali zgolj oboževalce teorij zarote ter najdejo vedno bolj inovativne načine za širjenje dezinformacij, oblikovanje mnenj in ustvarjanje umetnih debat v javnem prostoru. Zato je ključno **čim prej razviti veščine kritičnega mišljenja, izobraževati in senzibilizirati družbo, predvsem pa mlade**, da lažne novice danes obstajajo kot del naše realnosti in da so dezinformacije lahko v različnih oblikah.

Kako pa **v ogromnem oceanu informacij prepoznati lažne novice**? Obstaja veliko privlačnih vaj z uporabo obratnih strategij, tekmovanj v razkritju, internetnih raziskovalnih nalog, odprtih razprav, interaktivnih treningov medijske pismenosti, ki bi bili idealno vključeni v formalno izobraževanje. Poleg tega obstaja veliko **spletnih orodij**, ki lahko pomagajo v boju proti dezinformacijam in jih je treba spodbujati med mladimi, vključno s **spletnimi mesti za preverjanje dejstev in spletni kanali družbenih medijev**, ki objavljajo sintetizirane in dostopne znanstvene informacije, izobraževalne podcaste, digitalna orodja, spletne tečaje itd. Predvsem glavna učna potreba ostajajo **veščine kritičnega mišljenja**, vključno z **razvijanjem zavedanja** o problemu dezinformacij na prvem mestu, ki mu sledi ali spremlja razvoj metod za razlikovanje verodostojnih od lažnih informacij, pa tudi **transverzalnih mehkih veščin**, kot so komunikacijske veščine, proaktivnost, prilagodljivost, vztrajnost – vse koristno na poti do podnebnega ambasadorja.

Partners

EUROCIRCLE / France
eurocircle.fr

DIE BERATER / Austria
www.dieberater.com

CATRO / Bulgaria
catrobg.com

CESIE / Italy
www.cesie.org

BUPNET / Germany
www.bupnet.de

CARDET / Cyprus
www.cardet.org

PINA / Slovenia
www.pina.si

SLACC © 2022 is licensed under CC BY-NC-SA 4.0.
To view a copy of this license, visit:
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Co-funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

Project Number: 2021-1-FR02-KA220-YOU-000028761